

Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (nagytanács)

2014. december 2.*

„Tagállami kötelezettségszegés — 75/442/EGK irányelv — Hulladékgazdálkodás — A Bíróság kötelezettségszegést megállapító ítélete — A teljesítés elmaradása — Az EUMSZ 260. cikk (2) bekezdése — Pénzügyi szankciók — Átalányösszeg és kényszerítő bírság”

A C-378/13. sz. ügyben,

az EUMSZ 260. cikk (2) bekezdése alapján kötelezettségszegés megállapítása iránt a Bírósághoz 2013. július 2-án

az **Európai Bizottság** (képviselik: M. Patakia, E. Sanfrutos Cano és A. Alcover San Pedro, meghatalmazotti minőségben, kézbesítési cím: Luxembourg)

felperesnek

a **Görög Köztársaság** (képviseli: E. Skandalou, meghatalmazotti minőségben, segítője: V. Liogkas, műszaki szakértő, kézbesítési cím: Luxembourg)

alperes ellen

benyújtott keresete tárgyában,

A BÍRÓSÁG (nagytanács),

tagjai: V. Skouris elnök, K. Lenaerts (előadó) elnökhelyettes, A. Tizzano, R. Silva de Lapuerta, T. von Danwitz, A. Ó Caoimh, C. Vajda és S. Rodin tanácselnökök, A. Borg Barthet, J. Malenovský, E. Levits, E. Jarašiūnas, C. G. Fernlund, J. L. da Cruz Vilaça és F. Biltgen bírák,

főtanácsnok: J. Kokott,

hivatalvezető: L. Hewlett főtanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2014. június 3-i tárgyalásra,

a főtanácsnok indítványának a 2014. szeptember 4-i tárgyaláson történő meghallgatását követően,

meghozta a következő

* Az eljárás nyelve: görög.

Ítéletet

- 1 Keresetében az Európai Bizottság azt kéri, hogy a Bíróság:
 - állapítsa meg, hogy a Görög Köztársaság, mivel nem tette meg a Bizottság kontra Görögország ügyben 2005. október 6-án hozott ítéletben (C-502/03, EU:C:2005:592) foglaltak teljesítéséhez szükséges intézkedéseket, nem teljesítette az EUMSZ 260. cikk (1) bekezdéséből eredő kötelezettségeit;
 - kötelezze a Görög Köztársaságot, hogy fizesse meg a Bizottságnak a javasolt 71 193,60 euró összegű kényszerítő bírságot a Bizottság kontra Görögország ítéletben (EU:C:2005:592) foglaltak teljesítésével kapcsolatos kérelem minden egyes napjára a jelen ügyben meghozandó ítélet kihirdetésének napjától a Bizottság kontra Görögország ítéletben (EU:C:2005:592) foglaltak teljesítésének napjáig;
 - kötelezze a Görög Köztársaságot, hogy fizessen a Bizottságnak 7 786,80 euró napi átalányösszeget a Bizottság kontra Görögország ítélet (EU:C:2005:592) kihirdetésének napjától a jelen ügyben meghozandó ítélet kihirdetésének napjáig, vagy a Bizottság kontra Görögország ítéletben (EU:C:2005:592) foglaltak teljesítésének napjáig, amennyiben utóbbi korábban történik; és
 - kötelezze a Görög Köztársaságot a költségek viselésére.

Jogi háttér

- 2 Az 1991. március 18-i 91/156/EGK tanácsi irányelvvel (HL L 78., 32. o.; magyar nyelvű különkiadás 15. fejezet, 1. kötet, 23. o.) módosított, a hulladékokról szóló, 1975. július 15-i 75/442/EGK tanácsi irányelv (HL L 194., 39. o.; magyar nyelvű különkiadás 15. fejezet, 2. kötet, 3. o., a továbbiakban: 75/442 irányelv) 4. cikke értelmében:

„A tagállamok megteszik a szükséges intézkedéseket annak biztosítására, hogy a hulladék hasznosítása vagy ártalmatlanítása az emberi egészség veszélyeztetése, valamint anélkül történjen, hogy olyan folyamatokat vagy módszereket használnának, amelyek veszélyesek lehetnek a környezetre [...]

[...]

A tagállamok megteszik a szükséges intézkedéseket azért is, hogy megtiltsák a hulladékok ellenőrizetlen elvezetését vagy lerakását, illetve ellenőrizetlen ártalmatlanítását”.

- 3 A 75/442 irányelv 8. cikke előírta a tagállamoknak, hogy tegyék meg a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy bármely hulladékbirtokos átadja hulladékát kezelésre valamely magán- vagy közületi hulladékgyűjtőnek, vagy olyan vállalkozásnak, amely az ezen irányelv II. A. vagy II. B. mellékletében felsorolt műveleteket végzi, vagy maga hasznosítja vagy ártalmatlanítja a hulladékát ezen irányelv rendelkezéseivel összhangban.
- 4 A 75/442 irányelv 9. cikkének (1) bekezdése előírta, hogy ezen irányelv 4. cikkének végrehajtása céljából minden olyan létesítménynek vagy vállalkozásnak, amely hulladékártalmatlanítási műveleteket végez, engedélyt kell beszereznie az említett irányelv rendelkezéseinek végrehajtásáért felelős illetékes hatóságtól. Ugyanezen irányelv 2. cikkének (9) bekezdése pontosította, hogy az engedély adható meghatározott időszakra, megújítható, alávethető bizonyos feltételeknek és kötelezettségeknek, vagy ha a tervezett ártalmatlanítási módszer környezetvédelmi szempontból nem elfogadható, akkor megtagadható.

- 5 A 75/442 irányelvet a hulladékokról szóló, 2006. április 5-i 2006/12/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL L 114., 9. o.) kodifikálta, amelyet ezt követően hatályon kívül helyezett és felváltott a hulladékokról és egyes irányelvek hatályon kívül helyezéséről szóló, 2008. november 19-i 2008/98/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL L 312., 3. o.). A 75/442 irányelv 4., 8. és 9. cikkét lényegében átvette a 2008/98 irányelv 13. cikke, 36. cikkének (1) bekezdése, 15. és 23. cikke.

A Bizottság kontra Görögország ítélet

- 6 A Bizottság, az Európai Parlamentnek Görögország meglévő, engedély nélküli és ellenőrizetlen hulladéklerakóira, valamint a 75/442 irányelv be nem tartására vonatkozó panaszait, kérdéseit és jelentéseit követően megindította az EK 226. cikk, jelenleg EUMSZ 258. cikk szerinti, kötelezettségszegés megállapítása iránti eljárást. 2003. november 26-án a Bizottság, mivel úgy ítélte meg, hogy a 2002. december 19-i, indokolással ellátott véleményében meghatározott határidő anélkül járt le, hogy a Görög Köztársaság eleget tett volna az említett irányelv 4., 8. és 9. cikkéből eredő kötelezettségeinek, kötelezettségszegés megállapítása iránti keresetet nyújtott be.
- 7 A Görög Köztársaság nem vitatta a vele szemben felhozott kifogásokat, elismerve, hogy 2014 februárjában 1125 ellenőrizetlen hulladékártalmatlanító telep működött még az országban, és hogy az összes engedély nélküli és ellenőrizetlen lerakó bezárása csak 2008 folyamán, azaz az indokolással ellátott véleményben meghatározott határidő lejártát követően várható.
- 8 A Bíróság tehát megállapította az előtte benyújtott, kötelezettségszegés megállapítása iránti kereset megalapozottságát. A Bizottság kontra Görögország ítélete (EU:C:2005:592) rendelkező részének 1. pontjában a Bíróság az alábbiakat mondta ki:

„A Görög Köztársaság, mivel nem tett meg a [75/442 irányelv] 4., 8. és 9. cikke betartásának biztosításához szükséges valamennyi intézkedést, nem teljesítette az említett irányelv rendelkezéseiből eredő kötelezettségeit.”

A pert megelőző eljárás és a Bíróság előtti eljárás

- 9 A Bizottság kontra Görögország ítélet (EU:C:2005:592) 2005. október 6-i kihirdetését követően a Bizottság 2005. november 14-én levelet küldött a Görög Köztársaságnak, amellyel felhívta e tagállamot, hogy tájékoztassa az ezen ítéletben foglaltak teljesítése érdekében meghozott intézkedésekről.
- 10 A Görög Köztársaság 2006. február 20-i levelében tájékoztatta a Bizottságot, hogy az országos hulladékgazdálkodási tervet módosították az ellenőrizetlen hulladékártalmatlanító telepek (a továbbiakban: engedély nélküli lerakók) bezárása és rehabilitációja, valamint megfelelő hulladékkezelő létesítményekkel való felváltása céljából. E tájékoztatás szerint továbbá a regionális hulladékgazdálkodási tervek módosítása vagy naprakésszé tétele éppen folyamatban volt. Ugyancsak a görög hatóságok e válasznak értelmében az engedély nélküli lerakók összeszámlálását és veszélyességük mértéke szerinti osztályozását követően a környezetvédelmi, területfejlesztési és közmunkaügyi minisztérium elfogadta a rehabilitációról szóló tanulmányok készítésére vonatkozó iránymutatásokat.
- 11 A 2006. április 6-i, több kérdést tárgyaló ülés alkalmával az említett hatóságok információkat szolgáltatottak az engedély nélküli lerakók bezárására és rehabilitációjára vonatkozó program állásával kapcsolatban, és vállalták, hogy rendszeresen tájékoztatják a Bizottságot a Bizottság kontra Görögország ítéletben (EU:C:2005:592) foglaltak teljesítéséhez szükséges intézkedések végrehajtásának eredményeiről.

- 12 A görög hatóságok 2006. május 29-i, 2006. október 25-i, 2007. február 2-i, 2007. május 21-i, 2007. szeptember 25-i, 2008. május 5-i és 2008. október 13-i levelükkel tájékoztatták a Bizottságot e teljesítéséhez szükséges intézkedések végrehajtásának eredményeiről.
- 13 2007. július 30-i levelével a Bizottság e hatóságoktól részletes és naprakész adatokat kért az engedély nélküli lerakók bezárására és rehabilitációjára vonatkozóan. Ezenfelül a Bizottságnak a 2008. április 8-i, több kérdést tárgyaló ülésen feltett kérdésére válaszul az említett hatóságok 2008. május 5-i és október 13-i levelükben megküldték a regionális hulladékgazdálkodási terveket tizenkét régióra vonatkozóan.
- 14 Végül, 2009. február 23-i levelével a belügyminiszter-helyettes, valamint a hulladékgazdálkodási tervekért felelős tárcaközi bizottság elnöke a hulladékgazdálkodási tervek alakulására, vagyis az engedély nélküli lerakók rehabilitációjára és megfelelő hulladékkezelő létesítményekkel való felváltásukra vonatkozó két jelentést küldött a Bizottságnak.
- 15 A Bizottság, mivel úgy ítélte meg, hogy a Görög Köztársaság nem teljesítette maradéktalanul a Bizottság kontra Görögország ítéletben (EU:C:2005:592) foglaltakat, az EK 228. cikk (2) bekezdésében, jelenleg az EUMSZ 260. cikk (2) bekezdésében foglalt eljárásnak megfelelően 2009. április 15-én felszólító levelet küldött e tagállamnak, amelyben lehetőséget biztosított számára észrevételeinek két hónapos határidőn belül történő előterjesztésére.
- 16 A görög hatóságok e 2009. április 15-i felszólító levélre 2009. június 2-i, 2009. július 17-i és 2010. május 18-i levelükkel válaszoltak.
- 17 A Bizottság 2010. október 29-én, mivel úgy ítélte meg, hogy a Görög Köztársaság nem biztosította, hogy a Görögország területén található valamennyi engedély nélküli lerakót bezárják és rehabilitálják, az EUMSZ 260. cikk (2) bekezdése alapján kiegészítő felszólító levelet intézett a Görög Köztársasághoz, amellyel újból lehetőséget biztosított ezen államnak észrevételei két hónapos határidőn belül történő előterjesztésére. A Bizottság álláspontja szerint a rehabilitációra váró engedély nélküli lerakók száma ekkoriban 750 volt, amelyből 316-nak még a bezárása sem történt meg.
- 18 2011. július 27-én, 2012. április 12-én, 2012. november 8-án és 2013. április 5-én a görög hatóságok egymást követő jelentéseket küldtek a Bizottságnak a hulladékgazdálkodási tervek alakulására, különösen az engedély nélküli lerakók rehabilitációjára és megfelelő hulladékkezelő létesítményekkel való felváltásukra vonatkozóan.
- 19 A Bizottság, mivel úgy vélte, hogy továbbra is strukturális probléma áll fenn mind az ellenőrizetlen lerakók számát, mind pedig a megfelelő hulladékártalmatlanító telepek nem kielégítő számát illetően, és hogy következképpen a Görög Köztársaság nem teljesítette a Bizottság kontra Görögország ítéletben foglaltakat (EU:C:2005:592), 2013. február 21-én úgy határozott, hogy benyújtja a jelen keresetet.
- 20 2013. június 18-án a görög hatóságok megküldték a Bizottságnak a hulladékgazdálkodási tervek alakulására vonatkozó nyolcadik jelentést, amelyből kitűnt, hogy az engedély nélküli lerakók közül 73 még mindig működik, és 292 engedély nélküli lerakó rehabilitációja, noha azok már nem üzemelnek, még nem történt meg.
- 21 A Bíróságot, kérdésére válaszul, a Görög Köztársaság és a Bizottság 2014. május 13-án, illetve május 15-én tájékoztatta arról, hogy 293 engedély nélküli lerakóból 70 van még működésben, és 223 rehabilitációja, noha már bezárták azokat, még nem történt meg.

A kötelezettségszegésről

A felek érvei

- 22 A Bizottság azt állítja, hogy a C-502/03. sz. ügyre vonatkozó eljárás folyamán, amelynek keretében a Görög Köztársaság nem vitatta magának a felrótt kötelezettségszegésnek a fennállását, e tagállam 2180 engedély nélküli lerakó meglétét ismerte el a felszólító levél szakaszában, és 1458 engedély nélküli lerakó meglétét az indokolással ellátott vélemény szakaszában. Ezen intézmény hangsúlyozza, hogy a Bizottság kontra Görögország ítélet (EU:C:2005:592) kihirdetésétől és különösen a 2009. évtől kezdődően a görög hatóságok egymást követő jelentéseket nyújtottak be a hulladékgazdálkodási tervek alakulását illetően, amelyekből kitűnik, hogy az engedély nélküli lerakók száma csökkent, ám közülük jelentős számú lerakó vagy továbbra is működik (73), vagy azok rehabilitációja nem történt meg (292) a legutolsó jelentés Bizottságnak való megküldésének időpontjában, a jelen kereset benyújtását megelőzően.
- 23 A Görög Köztársaság nem vitatja magát a Bizottság kontra Görögország ítéletben (EU:C:2005:592) foglaltak maradéktalan teljesítésének az elmaradását, és az általa hivatkozott számadatok pontosan megfelelnek a Bizottság által hivatkozott számadatoknak. E tagállam hangsúlyozza ugyanakkor, hogy e számadatok nem tükrözik a felvetett probléma valós súlyát, és kiemeli, hogy a működő engedély nélküli lerakók az ország lakosságának csupán mintegy 5%-át érintik, mivel az engedély nélküli lerakókat nagyrészt már bezárták és rehabilitálták.
- 24 Egyebekben a Görög Köztársaság arra hivatkozik, hogy a gyakorlatban, és annak ellenére, hogy a Bizottság kontra Görögország ítélet (EU:C:2005:592) kihirdetését követően a lehető leghamarabb kezdeményezte a szükséges igazgatási eljárásokat, az összes engedély nélküli lerakó bezárását célzó program elkészítése és végrehajtása olyan összetett műveletekből áll, amelyek azonnali megvalósítása anyagi jogi értelemben lehetetlen, különösen, mivel be kell tartani a közbeszerzése vonatkozó uniós jogi rendelkezéseket. A Görög Köztársaság álláspontja szerint lényegében valamennyi lehetséges eszközt igénybe vett, tekintettel azokra a körülményekre, amelyekkel szembesült, és figyelemmel különösen a gazdasági válságra, amely jelentős mértékben csökkentette lehetőségeit a munkák megvalósítására. A Görög Köztársaság, állítása szerint, például bizonyos településeken olyan ideiglenes megoldásokhoz folyamodott, mint amilyen a hulladéknak egy másik településen található lerakótelepre való átszállítása addig, amíg az érintett településeken meg nem építik a jogszerű lerakásra szolgáló létesítményt.

A Bíróság álláspontja

- 25 Annak meghatározásához, hogy a Görög Köztársaság elfogadott-e valamennyi, a Bizottság kontra Görögország ítéletben (EU:C:2005:592) foglaltak teljesítéséhez szükséges intézkedést, azt kell megvizsgálni, hogy e tagállam maradéktalanul biztosította-e a 75/442 irányelv 4., 8. és 9. cikkének betartását, különösen a felek közötti jelen jogvita tárgyát képező engedély nélküli összes lerakó bezárása és rehabilitációja által. A Bizottság kontra Görögország ítélet (EU:C:2005:592) 8. és 9. pontjából kitűnik ugyanis, hogy a Bíróság e cikkek megsértésének megvalósulására következtetett abból a megállapításból, amely szerint 1125 ellenőrizetlen hulladékártalmatlanító telep üzemelt még Görögország területén 2004 februárjában. Egyébiránt a jelen esetben vitathatatlan, tekintettel a felek által a jelen eljárás keretében előadott érvekre, hogy a Bizottság kontra Görögország ítéletben (EU:C:2005:592) megállapított kötelezettségszegés mindaddig fenn fog állni, amíg a felek a Bíróság kérdésére adott 2014. május 13-i és 15-i válaszaiban meghatározott lerakók némelyikét nem zárják be és nem rehabilitálják.

- 26 Előjáróban emlékeztetni kell arra, hogy a Bíróságnak az EK 228. cikk (2) bekezdésére vonatkozó állandó ítélkezési gyakorlata szerint az e rendelkezés értelmében vett kötelezettségszegés fennálltának megítéléséhez szükséges referencia-időpont az említett rendelkezés alapján adott, indokolással ellátott véleményben megállapított határidő lejárt (lásd: Bizottság kontra Franciaország ítélet, C-304/02, EU:C:2005:444, 30. pont; Bizottság kontra Spanyolország ítélet, C-610/10, EU:C:2012:781, 66. pont).
- 27 Mivel az EUM-Szerződés az EUMSZ 260. cikk (2) bekezdése szerinti kötelezettségszegés megállapítása iránti eljárásan belül megszüntette a az indokolással ellátott vélemény adására vonatkozó szakaszt, az ilyen kötelezettségszegés fennállásának megítéléséhez szükséges referencia-időpontnak az e rendelkezés értelmében kibocsátott felszólító levélben meghatározott határidő lejártát kell tekinteni (Bizottság kontra Spanyolország ítélet, EU:C:2012:781, 67. pont).
- 28 A jelen ügyben, mivel a Bizottság az EUMSZ 260. cikk (2) bekezdésében előírt eljárásnak megfelelően kiegészítő felszólító levelet küldött a Görög Köztársaságnak, a jelen ítélet előző pontjában említett referencia-időpont az e levélben meghatározott határidő lejártának időpontja, azaz 2010. december 29. Márpedig vitathatatlan, hogy ezen időpontig a szóban forgó lerakók nem mindegyikét zárták be és rehabilitálták.
- 29 A Görög Köztársaság azon nehézségekre vonatkozó érvelésével kapcsolatban, amelyekkel állítása szerint a szóban forgó engedély nélküli lerakók bezárása és rehabilitációja során szembesült, emlékeztetni kell arra, hogy a megszilárdult ítélkezési gyakorlat értelmében az uniós jogból eredő kötelezettségek nemteljesítésének igazolása végett a tagállam nem hivatkozhat kifogásként belső jogrendszerének rendelkezéseire, gyakorlatára vagy helyzeteire (lásd: Bizottság kontra Olaszország ítélet, C-496/09, EU:C:2011:740, 87. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat, továbbá, ebben az értelemben: Bizottság kontra Spanyolország ítélet, C-278/01, EU:C:2003:635, 31. pont). Ezen ítélkezési gyakorlat fényében az említett érvelésnek nem adható hely.
- 30 Ilyen körülmények között meg kell állapítani, hogy a Görög Köztársaság, mivel nem tett meg a Bizottság kontra Görögország ítéletben (EU:C:2005:592) foglaltak teljesítéséhez szükséges valamennyi intézkedést, nem teljesítette az EUMSZ 260. cikk (1) bekezdéséből eredő kötelezettségeit.

A pénzügyi szankciókról

Előzetes észrevételek

- 31 A Bizottság, az EUMSZ 260. cikk (2) bekezdése, valamint „A jogsértési eljárások keretében a Bizottság által a Bíróságnak javasolt átalányösszegek és kényszerítő bírságok meghatározásához használt adatok naprakésszé tétele” című, 2012. augusztus 31-i [C(2012) 6106 végleges] bizottsági közleménnyel naprakésszé tett, „Az [EUMSZ 260]. cikk végrehajtása” című, 2005. december 13-i (SEC[2005] 1658) bizottsági közlemény (a továbbiakban: bizottsági közlemény) alapján azt javasolja a Bíróságnak, hogy a bizottsági közlemény 10. pontjának alkalmazásában átalányösszeg és kényszerítő bírság kiszabásával szankcionálja a szóban forgó végrehajtás elmulasztását.
- 32 A Görög Köztársaság úgy véli, hogy a Bizottságnak a jelen kereset EUMSZ 260. cikk alapján történő megindítását megelőzően meg kellett volna várnia a lerakók bezárására és rehabilitációjára vonatkozó program lezárultát, amely programról e tagállam tájékoztatta a Bizottságot, és amely az előírásoknak megfelelően folyik. Ennek alapján a Görög Köztársaság azt kéri, hogy a Bíróság teljes egészében utasítsa el a keresetet, mivel a pénzügyi szankciók kiszabása – álláspontja szerint – a jelen ügy körülményei között idő előtti.

- 33 Előjáróban emlékeztetni kell arra, hogy a Bíróság, miután megállapította, hogy a Görög Köztársaság nem teljesítette a Bizottság kontra Görögország ítéletében (EU:C:2005:592) foglaltakat, az EUMSZ 260. cikk (2) bekezdésének második albekezdése alkalmazásában e tagállamot általánösszeg és/vagy kényszerítő bírság fizetésére kötelezheti.
- 34 Tehát a jelen ítélet 30. pontjában foglalt azon megállapítás, amely szerint a Görög Köztársaság, mivel nem tett meg Bizottság kontra Görög Köztársaság ítéletben (EU:C:2005:592) foglaltak teljesítéséhez szükséges valamennyi intézkedést a 2010. december 29-i referencia-időpontig, azaz több mint öt évvel ezen ítélet kihirdetését követően, a jelen ügyben főszabály szerint, a szóban forgó engedély nélküli lerakók bezárására és rehabilitációjára vonatkozó, maradéktalanul még nem végrehajtott program ellenére elegendő pénzügyi szankciók kiszabásának igazolásához.
- 35 Ezen felül, tekintettel azon két szankció eltérő természetére, amelyek alkalmazását a Bizottság kéri, elkülönülten kell vizsgálni az érintett tagállam kényszerítő bírság fizetésére, illetve általánösszeg fizetésére való kötelezésének lehetőségére vonatkozó kérdést, és, adott esetben, az e szankciók összegére vonatkozó kérdést.

A kényszerítő bírságról

A felek érvei

- 36 A Bizottság kiemeli, hogy a Bizottság kontra Görögország ítéletben (EU:C:2005:592) megállapított jogsértés a 75/442 irányelv 4., 8. és 9. cikkének megsértésével valósul meg, tehát a Görög Köztársaságnak összességében e kötelezettségszegést kell megszüntetnie. Az e cikkekből eredő követelmények teljesítése először is az engedély nélküli lerakók bezárását, másodsor azok tényleges rehabilitációját – és nem csupán rehabilitációjuk tervezését –, valamint, harmadszor, az ezen irányelv betartásának állandó jelleggel való biztosításához és újabb engedély nélküli lerakók létrejöttének magakadályozásához szükséges létesítmények létrehozását feltételezi. Ekként a Görög Köztársaság azon elmélete, amely szerint az engedély nélküli lerakók rehabilitációjához szükséges igazgatási intézkedések egyszerű elfogadását a jelen ügyben elegendőnek kell tekinteni a kényszerítő bírság kiszabásának elkerüléséhez, nem állja meg a helyét.
- 37 A Bizottság arra kéri a Bíróságot, hogy vegye figyelembe a megállapított jogsértés súlyát, időtartamát és a szankció elrettentő hatása biztosításának szükségességét. A megállapított jogsértés súlyát illetően a Bizottság azt javasolja, hogy a Bíróság vegye figyelembe a megsértett szabályok jelentőségét és e jogsértés következményeinek a környezetre, valamint az emberi egészségre veszélyes jellegét. A Bizottság azt állítja, hogy az engedély nélküli lerakók számának csökkentése tekintetében elért eredmények enyhítő körülménynek tekinthetők, kiemeli ugyanakkor, hogy a Bizottság kontra Görögország ítéletben (EU:C:2005:592) foglaltak maradéktalan teljesítése körül fennálló bizonytalanság súlyosító körülménynek tekinthető. A Bizottság álláspontja szerint az 1-től 20-ig terjedő skálán 9-es súlyossági együttható alkalmazása az ügy körülményei között következképpen megfelelő. A Bizottság e tekintetben, a Bizottság kontra Belgium ítéletre (C-2/90, EU:C:1992:310, 30. pont) hivatkozva arra emlékeztet, hogy a Bíróság már kimondta, hogy a hulladékok különleges természetű tárgyak, és felgyülemelésük, még mielőtt veszélyessé válnának az egészségre, veszélyt jelent a környezetre, tekintettel főként az egyes régiók vagy települések korlátozott befogadóképességére.
- 38 A Bizottság a jogsértés időtartamával kapcsolatban arra emlékeztet, hogy a jelen eljárás megindítására vonatkozó határozatot 2013. február 21-én, azaz 88 hónappal a Bizottság kontra Görögország ítélet (EU:C:2005:592) kihirdetése, 2005. október 6. után fogadta el, ami igazolja a maximális, 3-as együttható alkalmazását. Ami az „n” tényezőnek nevezett fizetőképességi együtthatót illeti, ezen intézmény emlékeztet arra, hogy a bizottsági közlemény azt a Görög Köztársaság tekintetében 4,12-ben határozza meg.

- 39 A Bizottság azt állítja, hogy az e közleményben említett képlet szerint a napi kényszerítő bírság a 640 euró összegű egységes átalányalapnak a súlyossági együtthatóval, a jogsértés időtartamát tükröző együtthatóval és az „n” tényezővel való szorzatával egyenlő. Ennek alapján a jelen ügyben 71 193,60 euró (640 x 9 x 3 x 4,12) összegű napi kényszerítő bírság kiszabását javasolja.
- 40 A Bizottság úgy véli ellenben, hogy a kényszerítő bírságot fokozatosan, a Bizottság kontra Görögország ítéletben (EU:C:2005:592) foglaltak teljesítése során elért eredmények függvényében kell csökkenteni. Azt javasolja tehát, hogy a 71 193,60 euró összegű napi kényszerítő bírságot osszák el azon, ellenőrizetlen hulladékártalmatlanító telepek számával, amelyek nem feleltek meg az ezen ítéletben foglaltaknak a jelen kereset megindítására vonatkozó határozat meghozatalának időpontjában, azaz 365-tel (73 működő engedély nélküli lerakó és 292 olyan lerakó, amelyek rehabilitációja még nem történt meg), ami 195,05 euró összeget (71 193,60/365) eredményez telepenként, majd ezt az összeget vonják le a napi kényszerítő bírság összegéből, amint ezen engedély nélküli lerakók valamelyike immár megfelel a Bizottság kontra Görögország ítéletben (EU:C:2005:592) foglaltaknak. A Bizottság úgy véli, hogy e csökkentés alkalmazására mindazonáltal csak akkor kerülhet sor, ha a Görög Köztársaság egyrészt közli a Bizottsággal azon tényezőket, amelyekből minden kétséget kizáróan megállapítható, hogy az érintett engedély nélküli lerakó immár megfelel az említett ítéletnek, másrészt tájékoztatja a Bizottságot, hogy melyik az a terület, ahová immár az ártalmatlanításra váró hulladékot eltávolítják.
- 41 A Bizottság hozzáteszi, hogy az olyan helyzet elkerülése végett, amikor az adott tagállam megfelelővé teszi az engedély nélküli lerakókat, ugyanakkor, ezzel párhuzamosan, újabb ellenőrizetlen hulladékártalmatlanító telepeket hoz létre, az elért eredmények megvalósulását nem egyszerűen a Görög Köztársaság által az ezen intézménnyel közölt listákban feltüntetett lerakók megfelelővé tétele alapján, de a Görögország területén létező engedély nélküli lerakók száma tekintetében is meg kell tudnia állapítani, amelyet szabályos időközönként elvégzett vizsgálatok útján határoznak meg.
- 42 A Bizottság azt javasolja, hogy a kényszerítő bírság összegének meghatározására hathavonta kerüljön sor. Következésképpen a megelőző hat hónapra esedékes kényszerítő bírság teljes összege úgy számítandó, hogy a kényszerítő bírság eredeti napi összegéből le kell vonni az azon engedély nélküli lerakóknak megfelelő összeget, amelyek megfelelővé tétele ezen időszak folyamán megállapítást nyert, majd az így nyert eredményt meg kell szorozni ezen, hat hónapos időszak napjainak számával. A Bizottság továbbá fenn kívánja tartani azon jogát, hogy az eljárás folyamán naprakészé tegye a számítást a Görög Köztársaság által a jelen kereset megindítására vonatkozó határozat meghozatalának időpontját követően szolgáltatott számadatok tükrében.
- 43 A Görög Köztársaság úgy véli, hogy a Bizottság kényszerítő bírság kiszabása iránti kérelme a meghozandó ítélet kihirdetésének időpontjára már tárgyalanná válik, mivel a Bizottság kontra Görögország ítéletben (EU:C:2005:592) foglaltak teljesítésére még ezen időpontot megelőzően sor fog kerülni, és a 71 193,60 euró napi összeg mindenképpen aránytalan a felrótt a jogsértés súlyához képest. A Görög Köztársaság mindenesetre úgy véli, hogy a kényszerítő bírság, tekintettel „kényszerítő” rendeltetésére, okafogyottá válik, mivel az illetékes hatóságok akkora már bizonyítani fogják, hogy megtették az engedély nélküli lerakók rehabilitációjához szükséges intézkedéseket, még ha azok tényleges rehabilitációja nem is fejeződik be. A Görög Köztársaság azt állítja e tekintetben, hogy a Bíróság által a Bizottság kontra Görögország ítéletében (C-387/97, EU:C:2000:356) kiszabott kényszerítő bírság megfizetését a Bizottság attól az időponttól kezdve már nem követelte, hogy az ezen ítélethez vezető ügy tárgyát képező engedély nélküli lerakót bezárták, és helyén – ideiglenes megoldásként – hulladékkomposztáló és -tömörítő komplexumot létesítettek.
- 44 Másodlagosan a Görög Köztársaság vitatja a Bizottság által javasolt 9-es súlyossági együtthatót. A Görög Köztársaság rámutat, hogy a bizottsági közlemény 16.4 pontja értelmében a súlyossági együtthatónak figyelembe kell vennie többek között, ami az adott jogsértés következményeit illeti, esetlegesen „súlyos vagy helyrehozhatatlan kár okozás[át] az emberi egészségre vagy a környezetre”. Álláspontja szerint az emberi egészségre nézve okozott ilyen kár a jelen esetben nem megállapítható, míg a környezetre nézve okozott esetleges kár az érintett telepek rehabilitációja révén megszüntetésre

kerül. Pontatlan az a megállapítás, amely szerint a felrótt jogsértés országos szintű strukturális probléma fennállását jelzi, mivel immár Görögország minden régiója rendelkezik legalább egy jogszerű lerakóteleppel. Mindenesetre e 9-es együttható, összehasonlítva a Bizottság által javasolt és a Bíróság által a Bizottság kontra Spanyolország ítéletben (EU:C:2003:635) alkalmazott 4-es együtthatóval, vagy a Bizottság kontra Görögország ítéletben (EU:C:2000:356) ugyancsak olyan jogsértés tekintetében javasolt és alkalmazott 6-os együtthatóval, amely kihatással van az emberi egészségre és a környezetre, és amelynek súlya a jelen ügy tárgyát képező jogsértés súlyához hasonló, a Görög Köztársaság szerint aránytalan. Álláspontja szerint a Bizottságnak tekintetbe kellene vennie a jelen ügyben, amint azt tette a Bíróság a Bizottság kontra Spanyolország ítéletben (EU:C:2003:635, 49. és 50. pont), a Bizottság kontra Görögország ítéletben (EU:C:2005:592) foglaltak teljesítése során már elért eredményeket.

- 45 Ami a jogsértés időtartamát illeti, a Görög Köztársaság úgy véli, hogy a Bizottság által javasolt 3-as együttható aránytalan, főként a Bíróság által a Bizottság kontra Franciaország ítéletben (EU:C:2005:444), tizenegy évig tartó jogsértés tekintetében megállapított, ugyancsak 3-as együtthatóhoz képest. A Görög Köztársaság arra kéri a Bíróságot, hogy adott esetben a javasoltnál alacsonyabb mértékű, időtartamra vonatkozó együtthatót alkalmazzon, amint azt tette a Bizottság kontra Spanyolország ítéletben (EU:C:2003:635). Ami a fizetőképességet tükröző „n” tényezőt illeti, a Görög Köztársaság megjegyzi, hogy a 2012-ben módosított bizottsági közleményben megjelölt 4,12-es érték e tagállam 2010-es bruttó hazai termékét (GDP) veszi figyelembe, amely 222,1 milliárd euró volt, noha ez azóta csökkent, és a 2012. évben csupán 193,7 milliárd euró, míg a 2013. évre 182,8 milliárd euróra becsült összeget ért el. A Görög Köztársaság kéri a Bíróságot, hogy adott esetben, e körülmény, valamint a pénzügyi válság folytán e tagállamot ért gazdasági problémák összességének figyelembevételével, alacsonyabb mértékű „n” tényezőt alkalmazzon.
- 46 Amennyiben a Bíróság kényszerítő bírságot szabna ki, a Görög Köztársaság úgy véli, hogy a Bizottság az irányú javaslatának, hogy a bírság összege hathavonta kerüljön meghatározásra, helyt kell adni annak érdekében, hogy e tagállam megküldhesse ezen intézménynek az engedély nélküli lerakók bezárására és rehabilitációjára vonatkozó program folyamatos fejlődésére vonatkozó bizonyítékokat, és ekként ezen intézmény figyelembe vehesse az elért eredményeket.

A Bíróság álláspontja

- 47 Az állandó ítélkezési gyakorlat értelmében a kényszerítő bírság kiszabása főszabály szerint csak akkor igazolt, ha a korábbi ítéletben foglaltak teljesítésének elmulasztásán alapuló kötelezettségszegés fennmarad a tényállás Bíróság általi vizsgálatáig (Bizottság kontra Belgium ítélet, C-533/11, EU:C:2013:659, 64. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 48 A jelen ügyben a Görög Köztársaság és a Bizottság által, 2014. május 13-án, illetve 15-én nyújtott információkból kitűnik, hogy összesen 293 engedély nélküli lerakóból 70 továbbra is működött, és 223 esetben, noha bezárták azokat, a rehabilitáció nem történt meg. Meg kell állapítani tehát, hogy a tényállás Bíróság általi vizsgálata időpontjában a Bizottság kontra Görögország ítéletben (EU:C:2005:592) foglaltak teljesítéséhez szükséges intézkedéseket teljes egészükben még nem fogadták el, illetve hajtották végre.
- 49 E tekintetben a Görög Köztársaság arra vonatkozó érvének, hogy illetékes hatóságai akkora már meg fogják tenni az engedély nélküli lerakók rehabilitációjához szükséges intézkedéseket, ha azok tényleges rehabilitációja még nem is fejeződik be, nem adható hely. Az a körülmény ugyanis, még ha bizonyítást nyerne is, amely szerint az illetékes hatóságok adminisztratív szinten elfogadták a megállapított jogsértés megszüntetéséhez szükséges valamennyi intézkedést, nem elegendő ahhoz, hogy a Bíróság eltekintsen a jelen esetben kényszerítő bírság kiszabásától, mivel egyes, szóban forgó engedély nélküli lerakók továbbra is üzemelnek, és/vagy azok rehabilitációja nem történt meg.

- 50 Ilyen körülmények között a Bíróság úgy véli, hogy a Görög Köztársaság kényszerítő bírság fizetésére kötelezése megfelelő pénzügyi eszköz a fent hivatkozott Bizottság kontra Görögország ítéletben (EU:C:2005:592) foglaltak maradéktalan teljesítésének biztosításához (lásd ebben az értelemben: Bizottság kontra Írország ítélet, C-374/11, EU:C:2012:827, 35. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 51 Ezzel szemben, tekintettel a Bizottság kontra Görögország ítéletben (EU:C:2005:592) foglaltak maradéktalan teljesítése során megvalósuló előmenetelre, valamint a Görög Köztársaság Bíróság elé terjesztett észrevételeire, nem zárható ki, hogy a jelen ítélet kihirdetésének napjára a Bizottság kontra Görögország ítéletben (EU:C:2005:592) foglaltakat maradéktalanul teljesíti e tagállam. A kényszerítő bírságot tehát kizárólag arra az esetre kell kiszabni, ha a kötelezettségszegés e kihirdetés időpontjában még fennállna.
- 52 Ami e kényszerítő bírság összegét és formáját illeti, az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a Bíróság feladata, hogy mérlegelési jogkörének gyakorlása során úgy határozza meg e kényszerítő bírságot, hogy az egyrészt megfeleljen a körülményeknek, másrészt arányos legyen a megállapított kötelezettségszegéssel, valamint az érintett tagállam fizetőképességével (lásd ebben az értelemben: Bizottság kontra Luxemburg ítélet, C-576/11, EU:C:2013:773, 46. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat). A Bizottság kényszerítő bírságra vonatkozó javaslatai a Bíróságot nem kötik, azok csak hasznos hivatkozási alapként szolgálnak. Ugyanígy a Bizottság közleményeiben foglalt iránymutatások sem kötik a Bíróságot, de hozzájárulnak az átláthatóság, az előreláthatóság és a jogbiztonság biztosításához ezen intézmény tevékenységével kapcsolatban, amikor ezen intézmény tesz javaslatot a Bíróságnak (lásd ebben az értelemben: Bizottság kontra Spanyolország ítélet, EU:C:2012:781, 116. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat). A Bíróságnak ugyanis, az EUMSZ 260. cikk (2) bekezdése alapján, olyan kötelezettségszegéssel kapcsolatban indított eljárásban, amely annak ellenére fennáll valamely tagállam terhére, hogy ugyanezen kötelezettségszegés az EK 226. cikk vagy az EUMSZ 258. cikk címén hozott első ítéletben már megállapítást nyert, továbbra is meg kell őriznie szabadságát a kiszabandó kényszerítő bírság olyan összegének és formájának meghatározása tekintetében, amelyet megfelelőnek vél e tagállam arra való ösztönzésére, hogy teljesítse a Bíróság ezen korábbi ítéletéből eredő kötelezettségeit.
- 53 A kényszerítő bírság összegének meghatározásához az uniós jog egységes és hatékony alkalmazása céljából e kényszerítő bírság kényszerítő jellegének biztosítása érdekében figyelembe veendő szempontok főszabály szerint a következők: a jogsértés időtartama, a jogsértés súlya és a szóban forgó tagállam fizetőképessége. E szempontok alkalmazásához a Bíróságnak figyelembe kell vennie különösen az ítéletben foglaltak teljesítése elmaradásának a magán- és közérdekeket érintő következményeit, továbbá azt, hogy a szóban forgó tagállamot milyen sürgősen kell a kötelezettségei teljesítésére szorítani (lásd: Bizottság kontra Luxemburg ítélet, EU:C:2013:773, 47. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 54 Ami először is a jogsértés súlyát illeti, emlékeztetni kell arra, amint azt a Bíróság a korábbiakban már kimondta, hogy az arra irányuló kötelezettség, hogy a hulladék ártalmatlanítása az emberi egészség veszélyeztetése és a környezet károsítása nélkül történjen, maguknak az uniós környezetvédelmi politika céljainak részét képezi, amint az kitűnik az EUMSZ 191. cikkből. A 75/442 irányelv 4. cikkéből eredő kötelezettség teljesítésének elmulasztása e kötelezettségnek magánál a jellegénél fogva azzal a kockázattal jár, hogy közvetlenül veszélyezteti az emberi egészséget és károsítja a környezetet, és azt különösen súlyosnak kell tekinteni (Bizottság kontra Görögország ítélet, EU:C:2000:356, 94. pont).
- 55 Meg kell állapítani, hogy a jelen ügyben a tényállás Bíróság által végzett vizsgálatának időpontjában fennálló kötelezettségszegés tárgyát képező engedély nélküli lerakók száma, azaz 293, amelyek közül 70-et még mindig nem zártak be, jelentősnek tekinthető. Mindazonáltal e szám számottevően alacsonyabb a maga a Görög Köztársaság által szolgáltatott számadatok szerint 2004 februárjában, az

első közelezettséghez megállapítása iránti eljárásnak a Bíróság előtti megindítása időpontjában működő engedély nélküli telepek számához, nevezetesen az 1125 engedély nélküli lerakóhoz képest (Bizottság kontra Görögország ítélet, EU:C:2005:592, 8. pont).

- 56 Márpedig meg kell állapítani, hogy a jelen ügyben azon sérelem jelentősége, amely a jelen ítélet kihirdetésének időpontjában az emberi egészséget és a környezetet továbbra is éri a felrótt közelezettséghez folytán, nagyrészt az e közelezettséghez érintett egyes telepek számától, különösen pedig a még üzemelő engedély nélküli lerakók számától függ. Ennélfogva e sérelem kevésbé jelentős, mint az emberi egészséget és a környezetet a Bizottság kontra Görögország ítéletben (EU:C:2005:592) megállapított eredeti közelezettséghez folytán ért sérelem.
- 57 Másodsorban, ami a jogsértés időtartamát illeti, emlékeztetni kell arra, hogy ezen időtartamot a tényállás Bíróság általi mérlegelése időpontjának figyelembevételével kell értékelni, és nem azon időpontra tekintettel, amikor a Bizottság a Bírósághoz fordult (Bizottság kontra Portugália ítélet, C-70/06, EU:C:2008:3, 45. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat). Márpedig a jelen ügyben a jogsértés időtartama, nevezetesen a Bizottság kontra Görögország ítélet (EU:C:2005:592) kihirdetésének időpontjától számított kilenc év, jelentősnek tekinthető.
- 58 Harmadsorban, ami a szóban forgó tagállam fizetőképességét illeti, figyelembe kell venni a Görög Köztársaság arra vonatkozó érveit, hogy GDP-je 2010 óta csökkent. A Bíróság ugyanis a korábbiakban már kimondta, hogy a tagállamnak a tényállás Bíróság általi vizsgálata időpontjában ismert GDP-jét kell figyelembe venni (Bizottság kontra Írország ítélet, C-279/11, EU:C:2012:834, 78. pont).
- 59 Ezen kívül a Bizottság azt javasolta a Bíróságnak, hogy fokozatosan csökkentse a kényszerítő bírságot a Bizottság kontra Görögország ítéletben (EU:C:2005:592) foglaltak teljesítése során elért eredmények függvényében.
- 60 E tekintetben meg kell jegyezni, hogy jóllehet a Bíróság ítéletében foglaltak maradéktalan teljesítése érdekében a kényszerítő bírságot egészében meg kell követelni, amíg a tagállam nem tett meg a megállapított közelezettséghez megszüntetéséhez szükséges valamennyi intézkedést, egyes különleges esetekben mindazonáltal előírható olyan szankció, amely figyelembe veszi a tagállam által a közelezettséghez teljesítése során elért esetleges eredményeket (lásd ebben az értelemben: Bizottság kontra Spanyolország ítélet, EU:C:2003:635, 43–51. pont; Bizottság kontra Olaszország ítélet, EU:C:2011:740, 47–55. pont és Bizottság kontra Belgium ítélet, EU:C:2013:659, 73. és 74. pont).
- 61 A jelen ügy körülményei között és tekintettel főként a Bíróságnak a Görög Köztársaság és a Bizottság által 2014. május 13-án, illetve 15-én nyújtott információkra, a Bíróság úgy ítéli meg, hogy csökkenő összegű kényszerítő bírság kiszabásának van helye. Meg kell tehát határozni a kényszerítő bírság számításának módját, valamint e kényszerítő bírság ütemezését.
- 62 Ezen utóbbi kérdéssel kapcsolatban, a Bizottság javaslatával összhangban a csökkenő összegű kényszerítő bírságot féléves alapon célszerű meghatározni, lehetővé téve ezzel ezen intézmény számára a Bizottság kontra Görögország ítéletben (EU:C:2005:592) foglaltak teljesítését célzó intézkedések végrehajtási állapotának értékelését az adott időszak végén fennálló helyzetre tekintettel (lásd ebben az értelemben: Bizottság kontra Olaszország ítélet, EU:C:2011:740, 54. pont).
- 63 Meg kell állapítani továbbá, hogy az a sérelem, amely az emberi egészséget és a környezetet továbbra is éri, főszabály szerint jelentősebb azon 70 lerakó tekintetében, amelyek még üzemelnek, mint azon többi 223 lerakó tekintetében, amelyek már nem működnek, de amelyek rehabilitációjának még a jövőben kell megtörténnie. Következésképpen a szóban forgó tagállamot ösztönözni kell nemcsak a szóban forgó összes lerakó rehabilitációjának minél előbbi elvégzésére, de arra is, hogy a még üzemelő lerakókat, későbbi rehabilitációjukat megelőzően, a lehető leghamarabb zárja be.

- 64 E célból a kényszerítő bírság számítása során úgy kell tekinteni, hogy valamennyi még működő lerakó valójában a jogsértés két külön esetét valósítja meg. Következésképpen a jogsértést összességében nem 293 külön jogsértési esetre, tehát minden egyes lerakó tekintetében külön esetre kell felosztani, hanem 363 jogsértési esetre, azaz a még rehabilitációra váró 223 lerakó esetére és 2-2 esetre azon 70 lerakó mindegyike tekintetében, amelyeket még nem zártak be, és amelyeket ezt követően ugyancsak rehabilitálni kell.
- 65 E körülmények, valamint annak szükségessége fényében, hogy a szóban forgó tagállamot ösztönözze a felrótt kötelezettségszegés megszüntetésére, a Bíróság célszerűnek véli mérlegelési jogköre gyakorlásának keretében a jelen ítéletben megállapított 363 jogsértési eset alapján 14 520 000 összegű félvétenkénti kényszerítő bírság kiszabását akként, hogy minden olyan jogsértési eset tekintetében, amely az érintett hat hónapos időszak végén megszűnt, 40 000 euró összeget abból le kell vonni.
- 66 A kényszerítő bírság ilyen csökkentésének eléréséhez a Görög Köztársaságnak bizonyítania kell, a jelen ítélet kihirdetésétől számított minden egyes fél éves időszak letelte előtt, hogy a kötelezettségszegéssel érintett egyes meghatározott lerakók üzemeltetése befejeződött, és/vagy rehabilitációjuk megtörtént. Azon, a Bizottság által hivatkozott veszély elkerülése végett, hogy a szóban forgó tagállam úgy zárja be az engedély nélküli lerakókat, hogy ezzel párhuzamosan újabb, ellenőrizetlen hulladékártalmatlanító telepeket hoz létre, egy korábban működő engedély nélküli lerakót kizárólag akkor lehet bezártnak tekinteni, ha a Görög Köztársaság bizonyítja nem csupán magát e bezárást, de azt a tényt is, hogy a korábban ott lerakott hulladékot immár jogszerűen rakják le egy konkrétan megjelölt lerakótelepen.
- 67 A fenti megfontolások fényében a Görög Köztársaságot kötelezni kell arra, hogy a jelen ítélet kihirdetésének napjától a Bizottság kontra Görögország ítéletben (EU:C:2005:592) foglaltak teljesítéséig, amennyiben a jelen ítélet 30. pontjában megállapított jogsértés az említett napon még fennáll, fizessen a Bizottságnak „Az Európai Unió saját forrásai” számlára félvétenkénti kényszerítő bírságot, amelynek összege, az ezen ítélet kihirdetését követő első félév tekintetében és annak végén 14 520 000 euróban meghatározott kezdeti összeg alapján számítandó, amelyből le kell vonni 40 000 euró összeget a megállapított kötelezettségszegéssel érintett minden olyan ellenőrizetlen hulladéklerakó-telep tekintetében, amelyet 2014. május 13. óta vagy bezártak vagy rehabilitáltak, és 80 000 euró összeget azon érintett telepek tekintetében, amelyeket ugyanezen időpont óta bezártak és rehabilitáltak is. Valamennyi további félév tekintetében, az egyes félévek címén esedékes kényszerítő bírság összegét az adott félév végén, az előző félév tekintetében kiszabott kényszerítő bírság összege alapján kell kiszámítani, és ugyanazon levonásokat kell elvégezni a megállapított kötelezettségszegéssel érintett telepek szóban forgó félév folyamán megtörtént bezárása és rehabilitációja függvényében.

Az átalányösszegről

A felek érvei

- 68 A bizottsági közleménnyel összhangban ezen intézmény állandó átalányösszeg meghatározását javasolja a Bíróságnak az EUMSZ 258. cikk alapján hozott ítélet kihirdetésének napja és az ezen ítéletben foglaltaknak az érintett tagállam általi teljesítésének napja vagy az EUMSZ 260. cikk alapján meghozandó ítélet kihirdetésének napja közötti időszakra. Ezen átalányösszeg kiszámításához a Bizottság a kényszerítő bírság kiszámításához alkalmazottakkal azonos kritériumokat használ, nevezetesen a jogsértés súlyára vonatkozó kritériumot, a jogsértés időtartamára vonatkozó kritériumot, amelyet úgy vesz figyelembe, hogy a napi átalányösszeget megszorozza a nemteljesítéssel érintett napok számával, valamint a pénzügyi szankció elrettentő jellege biztosításának szükségességére vonatkozó kritériumot. A bizottsági közlemény értelmében 210 eurós átalányösszeg meghatározása javasolt. A 9-es súlyossági együtthatóra és a 4,12-es „n” tényezőre tekintettel a napi átalányösszeg tehát 7 786,80 euró (210 x 9 x 4,12). Mivel a Bizottság kontra Görögország ítéletet (EU:C:2005:592) 2005.

október 6-án hirdették ki, és a Bizottság jelen kereset EUMSZ 260. cikk alapján történő benyújtására vonatkozó határozatát 2013. február 21-én hozta meg, ezen ítélet kihirdetése és az említett határozat meghozatala között 2696 nap telt el.

- 69 2013. február 21-én a teljes átalányösszeg (7 786,80 euró x 2696 nap), amely tehát 20 993 212,80 eurónak felel meg, meghaladná a Görög Köztársaság tekintetében, 2 181 000 euróban meghatározott minimális átalányösszeget. Ilyen körülmények között a Bizottság úgy véli, hogy a napi átalányösszeget napi 7 786,80 euróban kell meghatározni, amely 2005. október 6-tól számítandó a jelen eljárást befejező ítélet kihirdetése napjáig vagy a Bizottság kontra Görögország ítéletben (EU:C:2005:592) foglaltak maradéktalan teljesítéséig, amennyiben utóbbi korábban történik. A Bizottság hozzáteszi, hogy, a Görög Köztársaság érveivel ellentétben, a kötelezettségszegés állandósulásának kockázata nem vethető el, tekintettel arra, hogy e tagállamnak a szóban forgó rendelkezéseknek már több évtizeddel ezelőtt, és még inkább a Bizottság kontra Görögország ítélet (EU:C:2005:592) meghozatalát követően meg kellett volna felelnie.
- 70 A Görög Köztársaság azt állítja, hogy tekintettel az átalányösszeg kiszabására való kötelezés elrettentő céljára és arra a tényre, hogy e tagállam a jelen eljárás keretében bizonyítja, hogy a Bizottság kontra Görögország ítéletben (EU:C:2005:592) foglaltak teljesítéséhez szükséges valamennyi cselekményt eszközölt a Bizottság szolgálataival folytatott módszeres és nyitott együttműködés keretében, átalányösszeg megfizetésére való kötelezésének nincs helye. A jelen esetben egyáltalán nem áll fenn a visszaesés kockázata, mivel az említett tagállam területének 95%-a immár le van fedve engedéllyel rendelkező háztartásihulladék-ártalmatlanító létesítményekkel. Mindenesetre, amennyiben a Bíróság úgy döntene, hogy ilyen összeget kiro a Görög Köztársaságra, e tagállam azt javasolja, hogy a Bíróság a Bizottsági közleményben e tagállam tekintetében előírt legalacsonyabb összeget, azaz 2 181 000 eurót határozzon meg.
- A Bíróság álláspontja
- 71 Előjáróban emlékeztetni kell arra, hogy a Bíróság az érintett területen rendelkezésére álló mérlegelési jogkörének gyakorlása során jogosult halmazatban kiszabni kényszerítő bírságot és átalányösszeget (Bizottság kontra Görögország ítélet, C-369/07, EU:C:2009:428, 143. pont).
- 72 Az átalányösszeg megfizetésére kötelezés elve alapvetően az érintett tagállam kötelezettségei végrehajtása elmulasztásának a magán- és közérdeket érintő következményei értékelésén alapul, különösen ha a kötelezettségszegés az azt először megállapító ítélet kihirdetése óta tartó hosszú időszakon keresztül tartósan fennállt (lásd: Bizottság kontra Spanyolország ítélet, C-184/11, EU:C:2014:316, 59. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 73 Az átalányösszeg kiszabására minden egyes esetben a megállapított kötelezettségszegés jellemzőivel, valamint az EUMSZ 260. cikk alapján megindított eljárásban érintett tagállam által tanúsított magatartással összefüggő, releváns tényezők összessége alapján kell, hogy sor kerüljön. E tekintetben az említett rendelkezés széles mérlegelési jogkört biztosít a Bíróság számára annak eldöntésében, hogy kiszab-e, vagy sem, ilyen szankciót (Bizottság kontra Spanyolország ítélet, EU:C:2012:781, 141. pont).
- 74 A jelen ügyben a megállapított kötelezettségszegés jogi és ténybeli hátterének valamennyi eleme, nevezetesen a 2005 októberében kihirdetett Bizottság kontra Görögország ítéletben (EU:C:2005:592) megállapított kötelezettségszegéssel érintett, engedély nélküli lerakók igen magas száma, 1125, amelyből 2014 májusában 293-at még mindig nem zártak be és/vagy rehabilitáltak, arra utal, hogy az uniós jog megsértése hasonló jövőbeni megismétlődésének hatékony megakadályozása megkívánja az olyan visszatartó erejű intézkedést, mint az átalányösszeg kiszabása.

- 75 E körülményekre tekintettel a Bíróság feladata, hogy mérlegelési jogkörének gyakorlása keretében oly módon határozza meg az átalányösszeget, hogy az egyrészt a körülményeknek megfelelő, másrészt pedig a megállapított kötelezettségzegéssel arányos legyen (Bizottság kontra Görögország ítélet, EU:C:2009:428, 146. pont).
- 76 Az e tekintetben releváns tényezők közé tartozik többek között a megállapított jogsértés súlya és az az időtartam, amelynek során az azt megállapító ítélet kihirdetése óta a felrótt jogsértés fennállt (Bizottság kontra Olaszország ítélet, EU:C:2011:740, 94. pont).
- 77 A figyelembe veendő körülmények többek között a jelen ítélet 54., 57. és 58. pontjában szereplő, a jogsértés időtartamával és súlyával, valamint a szóban forgó tagállam fizetőképességével kapcsolatos megállapításokból erednek.
- 78 Ami a jogsértés súlyát illeti, meg kell állapítani mindazonáltal, hogy a Bizottság kontra Görögország ítélet (EU:C:2005:592) 2005 októberében történt kihirdetése és a jelen ítélet kihirdetésének időpontja közötti időszakban megvalósult, felrótt jogsértés tárgyát képező engedély nélküli lerakók száma átlagban jelentősen magasabb volt a jelen ítélet 55. pontjában a kényszerítő bírság kiszámítása céljából meghatározottnál, jelesül 293-nál, amelyből 70-et még nem zártak be. Az engedély nélküli lerakók száma ugyanis csökkent az említett időszak folyamán a Bíróság által 2005 októberében megállapított 1125-ről 293-ra, amelyből 70 még mindig üzemel a felek által a Bíróságnak 2014 májusában szolgáltatott számadatok szerint. Így, összhangban a jelen ítélet 56. pontjában foglaltakkal, miszerint a jelen ügyben megállapított jogsértés következtében az emberi egészséget és a környezetet érő sérelem nagymértékben az e jogsértéssel érintett egyes telepek számától függ, az említett jogsértést az átalányösszeg kiszámítása céljából súlyosabbnak kell tekinteni, mint a kényszerítő bírság meghatározása céljából.
- 79 E tényezők összessége alapján a Bíróság úgy véli, hogy a jelen ügy körülményeinek megfelelő értékelésért képezi, ha a Görög Köztársaság által fizetendő átalányösszeget 10 millió euróban állapítja meg.
- 80 Következésképpen a Görög Köztársaságot kötelezni kell arra, hogy fizessen a Bizottságnak „Az Európai Unió saját forrásai” számlára 10 millió euró átalányösszeget.

A költségekről

- 81 Az eljárási szabályzat 138. cikkének (1) bekezdése alapján a Bíróság a peresztes felet kötelezi a költségek viselésére, ha a pernyertes fél ezt kérte. A Görög Köztársaságot, mivel a kötelezettségzegés megállapítást nyert, a Bizottság kérelmének megfelelően kötelezni kell a költségek viselésére.

A fenti indokok alapján a Bíróság (nagytanács) a következőképpen határozott:

- 1) A Görög Köztársaság, mivel nem tett meg a Bizottság kontra Görögország ítéletben (C-502/03, EU:C:2005:592) foglaltak teljesítéséhez szükséges valamennyi intézkedést, nem teljesítette az EUMSZ 260. cikk (1) bekezdéséből eredő kötelezettségeit.**
- 2) A Bíróság a Görög Köztársaságot kötelezi arra, hogy a jelen ítélet kihirdetésének napjától a Bizottság kontra Görögország ítéletben (C-502/03, EU:C:2005:592) foglaltak teljesítéséig, amennyiben a jelen ítélet rendelkező részének 1. pontjában megállapított jogsértés az említett napon még fennáll, fizessen az Európai Bizottságnak „Az Európai Unió saját forrásai” számlára félévenkénti kényszerítő bírságot, amelynek összege, az ezen ítélet kihirdetését követő első félév tekintetében és annak végén 14 520 000 euróban meghatározott kezdeti összeg alapján számítandó, amelyből le kell vonni 40 000 euró összeget a megállapított kötelezettségzegéssel érintett minden olyan ellenőrizetlen hulladéklerakó-telep tekintetében, amelyet 2014. május 13. óta vagy bezártak vagy**

rehabilitáltak, és 80 000 euró összeget azon érintett telepek tekintetében, amelyeket ugyanezen időpont óta bezártak és rehabilitáltak is. Valamennyi további félév tekintetében, az egyes félévek címén esedékes kényszerítő bírság összegét az adott félév végén, az előző félév tekintetében kiszabott kényszerítő bírság összege alapján kell kiszámítani, és ugyanazon levonásokat kell elvégezni a megállapított kötelezettségzegéssel érintett telepek szóban forgó félév folyamán megtörtént bezárása és rehabilitációja függvényében.

- 3) A Bíróság kötelezi a Görög Köztársaságot, hogy fizessen az Európai Bizottságnak „Az Európai Unió saját forrásai” számlára 10 millió euró átalányösszeget.
- 4) A Bíróság a Görög Köztársaságot kötelezi a költségek viselésére.

Aláírások